

## Ion de Liviu Rebreanu - comentariu literar

Aparut in 1920, in forma sa definitiva, romanul "Ion" fundamenteaza formula romanului social modern, obiectiv si realist.

Problematica rurala o gasim initial in nuvela "Rusinea", cu o intriga simpla, in care eroina, Rodovica, este victima a iubirii, si apoi, o prima varianta a romanului "Ion" prin "Zestrea".

Cu o structura bine echilibrata, in doua parti, intitulate sugestiv Glasul Pamantului si Glasul iubirii, romanul cuprinde in albia lui viata satului transilvanean inainte de razboi.

Naratiunea incepe cu descrierea drumului care duce spre satul Pripas:

"Din soseaua ce vine de la Carlibaba, intovarasind Somesul cand in dreapta, cand in stanga, pana la Cluj si chiar mai departe, se desprinde un drum alb mai sus de Armadia, trece raul peste podul batran de lemn, acoperit cu sindrila mucegaita, spinteca satul Jidovita si alearga spre Bistrita, unde se pierde in cealalta sosea nationala care coboara din Bucovina prin trecatoarea Barladului".

Si finalul, simetric, incheie rotund romanul cu aceeasi imagine:

"Satul a ramas inapoi acelasi, parca nimic nu s-ar fi schimbat. Cativa oameni s-au stins, altii le-au luat locul. Peste zvarcolirile vietii, vremea vine nepasatoare, stergand toate urmele".

Subiectul are o intriga simpla. Ion Pop al Glanetasului doreste pamantul cu o patima mistuitoare, caci tatal sau, "sarac iasca si lenevior de n-avea pereche", a mancat repede zestrea Zenobiei, fiindca "toate crasmele le batea", cat e Armadia de mare; "fugea de munca grea".

Iubea pamantul de mic copil. A crescut ravnind si pizmuind pe cei bogati, dorind cu orice pret sa aiba pamant mult, cat mai mult: "De pe atunci pamantul i-a fost mai drag ca o mama".

In acest scop o seduce pe Ana, fiica lui Vasile Baci, "bocotanul satului", desi era urata si n-o iubea. Urmandu-si cu viclenie si tenacitate scopul, Ion intra in posesia pamanturilor la care jinduse cu lacomie. Dar iubirea ascunsa pentru Florica cea frumoasa si saraca, maritata mai apoi cu George Bulbuc, nu-i da pace.

Tratata inuman de catre Ion si de catre tatal ei, Ana isi curma viata. Romanul este, din acest punct de vedere, o drama a casniciei taranesti in lupta pentru pamant. Copilul ramas se imbolnaveste si moare, spre disperarea lui Ion, care vedea in el doar garantia pastrarii pamanturilor lui Vasile Baci.

Ion este ucis de catre George Bulbuc, barbatul Floricai, cand se lasa sedus de "glasul iubirii", fiind astfel pedepsit pentru faptele sale nelegiuite.

## Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari  
<http://referatenoi.ro>

---

Apreciat constant drept o mare constructie epica, "o epopoe a taranului roman", "Ion" este romanul unui destin individual, asa cum insusi autorul apreciaza.

in centrul romanului sta figura lui Ion, monumental si simbolic prin tragismul sau, consumandu-se intre iubire si patima pentru pamant. Eugen Lovinescu (in "Istoria literaturii romane contemporane") observa: "Ion este expresia instinctului de stapanire a pamantului, in slujba caruia pune o inteligenta ascutita, o viclenie procedurala si, mai ales, o vointa imensa". Conturat obiectiv si realist, intr-o maniera moderna, sugestiile naturaliste se atenuaza.

Aflam ca la scoala din sat Ion a fost cel mai iubit elev al invatatorului Herdelea, care mereu "i-a batut capul Glanetasului sa dea pe Ion la scoala cea mare din Armadia, sa-l faca domn". Era silitor si cuminte, dar "ii era mai drag sa pazeasca vacile pe campul plesuv, sa tina coarnele plugului, sa coseasca, sa fie vesnic insotit cu pamantul."

Era chipes, istet, iute si harnic, dar sarantoc. Dorinta de a avea pamant il obsedeaza. Faptele pun in lumina caracterul personajului. Scena infruntarii dintre Ion si Vasile Baciuc la hora duminicala dezvaluie starea lui Ion, notata cu minutiozitate. Jignit de Vasile Baciuc care-l numeste "sarantoc" si "talhar", in fata satului, Ion reactioneaza potrivit firii sale impulsive, violent. "Ion schimba fete-fete. Genunchii ii tremurau, iar in cerul gurii simtea o uscaciune parca i s-ar fi aprins sufletul."

Destinul fiecarui personaj devine si o problema de psihologie umana, determinata nu numai de elementul social, ci si de impulsurile interioare, mai adanci ale fiintei, care rabufnesc in situatii limita.

Dupa ce-l batuse zdravan pe George Bulbuc, pe care-l vroia Vasile Baciuc ginere, fiind flacau bogat, Ion "era multumit acuma si racorit". Orgoliul ranit al lui Ion se mai tempera in urma acestei ispravi. Conflictul cu Simion Lungu, caruia i-a micorat bucata de pamant, intrand cu plugul, deoarece cu ani in urma era pamantul Glanetasilor, confirma aviditatea pentru pamant a lui Ion: "Inima ii tremura de bucurie ca si-a marit averea".

Monologul interior dezvaluie structura intima a personajului. Dojenit de preot in fata lumii din biserica, simtind privirile celorlalti cum il sfredeleau, neindraznind nici macar sa se miste din loc.

Scriitorul isi urmareste personajul in doua ipostaze care il definesc substantial: framantat de dorinta de a avea pamant, cat mai mult, si dupa ce capata pamantul mult ravnit. Personajul e surprins in situatii care-i pun in lumina trasaturile. Istet si viclean, isi alcatuieste cu grija planul dobandirii pamantului inca de la hora duminicala. cand incepe s-o ademeneasca pe Ana.

Lovind-o pe Ana cu sange rece, personajul este "bruta ingenua" (N. Manolescu - "Arca lui Noe" -) "o fiinta generica, a carei inclestare cu natura pare efortul unui gigant" (scena cositului); el se infrateste cu pamantul intr-un ritual mistic al posesiunii. Dar personajul nu are liniste si fericire nici dupa dobandirea pamantului mult ravnit, pentru ca revine "glasul" iubirii .

## Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari  
<http://referatenoi.ro>

---

Dominat de instincte primare, aflat sub semnul fatalitatii, Ion este o victima a instinctelor sale viguroase si neclintite, caci, "ce folos de pamanturi, daca cine ti-e drag nu-i al tau"- spune Ion la sfarsit. El este devorat si de "glasul pamantului" si de "glasul iubirii".

Destinul lui Ion este strans legat de viata satului din primele decenii ale secolului XX-lea, a carui existenta o surprinde realist, structurat si diferentiat social, in conditii specifice pentru romanii din Transilvania. Sunt prezentate aspecte ale asupririi nationale, simtite mai ales de intelectualii satului, in raport cu autoritatile de stat ale asupririi austro-ungare.

O anumita ierarhie sociala este vizibila dupa locul unde stau, cu cine vorbesc oamenii: primarul sta cu batranii fruntasi, apasa vorbele, le insoteste cu gesturi hotarate; barbatii isi scot palariile la apropierea preotului Belciug si a familiei Herdelea, invatatorul satului. Primarul si fruntasii satului ies la poarta intru intampinarea "domnilor". Pe laturi, "ca un caine la usa bucatariei, trage cu urechea si Alexandru Glanetasu, sfiindu-se sa se vare printre bogatasi."

Scriitorul prezinta elemente ale vietii cotidiene in amanuntime, cum este scena trezirii Glanetasilor cand se aude, in tinda, glasul aspru al cocosului, in zorii zilei, sau descrierea noptii in sat: "Noaptea se inalta din ascunzisuri, sugrumand cele din urma zvarcoliri de lumina. Peste sat albastreau valuri de fum, iar hotarul respira greu, invaluit intr-o boare usoara. Zgomotele se desluseau din ce in ce mai limpede".

Ni se infatiseaza odihna, in pridvor, seara, a familiei invatatorului Herdelea, cand femeile brodau sau crosetau, vorbeau si radeau, in vreme ce Herdelea, cu pipa-n gura, rasfoia cate-o carte. Casa invatatorului, "cea dintai, taiata adanc in coasta unei coline", biserica "nu mai rasarita ca alte case din sat" polarizeaza oamenii satului. Scriitorul prezinta evenimentele traditionale: nunti, botezuri, inmormantari, slujbe religioase duminicale, sarbatorile Craciunului si pregatirea acestuia, cantatul colindelor.

Pe celalalt plan se desfasoara existenta familiilor de carturari, care se pastreaza oarecum izolata, din "orgoliu de casta" (G. Calinescu).

invatatorul Herdelea este mereu amenintat de grijile familiei, de maritul fetelor, de afirmarea ca gazetar al lui Titu, de autoritati, de teama sa nu-si piarda casa, construita pe pamantul preotului Belciug; este din ce in ce mai resemnat, coplezit de iluzii spulberate, de compromisuri se i-au calcat pe inima. "Duelul" dintre invatatorul Herdelea si popa Belciug, interesele si certurile marunte dramatizate, existenta cotidiana, ca si evenimentele traditionale fac din "Ion" o autentica monografie a satului ardelenesc.

Romanul are un caracter epopeic, prin senzatia atat de plina a vietii, "glasurile se amesteca si se confunda in zgomotul inimii" (N. Manolescu). in Ion, personajul principal al romanului, G. Calinescu vede "un exponent, un erou de epopee, care trece prin criza asezarii la casa lui".

## Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari

<http://referatenoi.ro>

---

in ceea ce priveste stilul, Eugen Lovinescu sesiza particularitatea de esenta a scrisului lui Rebreanu: "Formula lui "Ion" este ingramadirea unui fluviu curgator de fapte ce se perinda aproape fara inceput si fara sfarsit, fara o necesitate apreciabila, fara finalitate.[...] formula realizata rar in toate literaturile si pentru prima data la noi".

Prin romanul "Ion", Liviu Rebreanu a dat literaturii romane intaia creatie epica de mari dimensiuni in care se simte pulsatia vietii, scriitorul dovedind ca are vocatia constructiilor monumentale.

Tudor Vianu aprecia romanul pentru intuitia psihologica sigura, pentru pasiunile traite, avand o maretie reprezentativa, iar pe Rebreanu il considera "un poet al Ardealului" (T. Vianu - Scriitori romani).